

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОЛІТИКИ БІЛЬШОВИКІВ У ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Ковтун Георгій Андрійович

Сміян Олександр Валерійович

студенти Національного технічного університету НТУ «ХП».

Науковий керівник – доцент **Журило Д.Ю.**

e-mail: zhurilo.dm@gmail.com

Наприкінці 20-х років в Україні влада більшовицької партії приступила до здійснення своїх економічних та соціальних перетворень у країні. XIV і XV з'їзди більшовицької партії визначили головні завдання у сфері індустріалізації країни та перетворень у сільському господарстві. Такі плани партії влади ставили нові відповідальні завдання перед вищою технічною школою. В більшовицьких планах індустріалізації Україна посідала визначне місце, а тому перед ХТІ поставали складні завдання з підготовки інженерно-технічних кадрів. Щоб задовольнити потреби народного господарства в кадрах фахівців, влада визначила корінну перебудову всієї системи вищої школи, пристосувавши її до темпів розвитку і потребам народного господарства. У грудні 1929 р. Харківський технологічний інститут було перейменовано в політехнічний інститут (ХПІ). Навесні 1930 р. його було підпорядковано ВРНГ СРСР і незабаром реорганізовано. На базі механічного факультету з'явився Механіко-машинобудівний інститут (ХММІ), який перейшов у підпорядкування Всесоюзного

машоб'єднання. Хімічний факультет став основою Хіміко-технологічного інституту (ХХТІ), який було переданого Всехімпрому. Однак спеціалізації ХХТІ не були визначені, що призвело до суттєвих труднощів у перші роки його існування. На базі електротехнічного факультету постав Електротехнічний інститут (ХЕТІ), підпорядкований Всесоюзному електрооб'єднанню. Будівельний факультет ХПІ та архітектурний факультет Харківського художнього інституту стали базою Будівельного інституту, а одна із спеціальностей механічного факультету – Інституту літако- і авіамоторобудування.

ХММІ, ХХТІ та ХЕТІ залишилися на території містечка колишнього технологічного інституту, розподіливши між собою його навчальні фонди (а ще й Харківський інститут сільськогосподарського машинобудування до кінця 1931 р.). ХЕТІ отримав новий електротехнічний корпус, збудований у 1930 році. Під час реорганізації ХПІ в ньому навчалось 1 500 студентів, працювало 52 професори і 151 викладач.

Ні вечірнього, ні заочного відділень ще не було. У кожному з інститутів нараховувалося близько 250–300 студентів (без робітничого факультету). Наркомважпром СРСР зобов'язав керівництво інститутів максимально збільшити прийом студентів на перші курси денних відділень та організувати вечірнє відділення та робітничі факультети, на які збільшувався прийом кожен рік.

Наприклад, за планом наркомату в ХЕТІ на 1930/31 навчальний рік передбачалося приймати на всі факультети 600 осіб і стільки ж на робітфак.

7 вересня 1949 р. Рада Міністрів СРСР прийняла рішення про відновлення Харківського політехнічного інституту імені Леніна. Наказом міністра вищої освіти СРСР від 16 вересня 1949 р. ХПІ відновлювався на основі об'єднання інститутів, що входили до його складу на правах факультетів до 1930 р.: механіко-машинобудівного, хіміко-технологічного, електротехнічного, а також інституту інженерів цементної промисловості.

Визначалися порядок та термін об'єднання, затверджувалася структура інституту. Директором інституту було призначено доцента Михайла Федоровича Семка, його заступником з навчальної роботи – доцента Федора Івановича Ахоніна, з наукової роботи – професора Василя Івановича Атрощенко.

Відновлений ХПІ у січні 1950 р. незабаром перетворився в один з найбільших вищих навчальних закладів країни. У 1949/50 навчальному році в ньому було понад чотири з половиною тисячі студентів.

Серед 293 викладачів було 38 професорів і 87 доцентів. Усього з ученими ступеннями та званнями нараховувалося 126 осіб, або 42,8 % штатного складу.